

כל הפסוק ידענו, ואת זה לא ידענו, שסוף הפתוב לא נראה כראשו.

אמר להם, חייכם, הכל הוא דבר אחד, ובדקוה אחת עולה. שנינו, כמה פנים לפנים יש לקדוש ברוך הוא: פנים המאירים. פנים שלא מאירים. פנים תחתונים. פנים רחוקים. פנים קרובים. פנים שלפנים. פנים שלחין. פנים של ימין. פנים של שמאל.

בא וראה, אשריהם ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שאחוזים בפנים העליונים של המלך באותם פנים שהוא ושמו אחוזים בהם, והם ושמו אחד הוא, ושאר העמים אחוזים באותם פנים רחוקים, באותם פנים תחתונים, ולכן הם רחוקים מגוף המלך, שהרי ראינו כל אותם של מצרים, קרובי שמעאל, כמו אחים וקרובים היו לו, וכלם היו בפנים תחתונים ובאותם פנים רחוקים. ובגדל אברהם, כשנמול שמעאל, זכה ששם מדורו וחלקו במקום ששולט על כל אותם פנים רחוקים ותחתונים, על כל אותם פנים של שאר העמים. זהו שפתוב ידו בכל. ומשום כך על פני כל אחיו ישכן. כלומר, ישים מדורו וחלקו למעלה מכלם, שפתוב ידו בכל, ששולט על כל שאר הפנים שלמטה, ומשום כך על פני כל אחיו ודאי, שלא זכו כמותו.

באו רבי יהודה ורבי חזקיה ונשקו ידו. אמר רבי יהודה, הינו מה שאנשים אומרים, זין בשמרו ונביעת הבאר, בקשר של קימא מתעטר. או לעולם כשיסתלק ממנו מורנו! או לדור כשהו יארע באותו הזמן! אשרי הדור שמפירים את מורנו! אשרי הדור שהוא שרוי בתוכו!

ידענא, דסיפיה דקרא, לא אתחזי כרישיה. אמר לון, חייכון, כלל חד מלה היא, ובחד דרגא סלקא. תאנא, כמה פנים לפנים, אית ליה לקודשא בריך הוא. פנים דנהרין. פנים דלא נהרין. פנים תתאין. פנים (דף פ"ו ע"א) רחיקין. פנים קריבין. פנים דלגו. פנים דלבר. פנים דימינא. פנים דשמאלא.

תא חזי, זכאין אינון ישראל קמיה דקודשא בריך הוא, דאחידן באנפין עלאין דמלכא. באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו, ואינון ושמיה חד הוא. ושאר עמין אחידן באינון פנים רחיקין, באינון פנים תתאין. ובגיני כך אינון רחיקין מגופא דמלכא, דהא חמינא כל אינון דמצרים, קריבוי דישמעאל, כמה אחין וקריבין הוו ליה, וכלהו הוו באנפין תתאין, באינון פנים רחיקין.

ובגיניה דאברהם, כד אתגזר ישמעאל, זכה, דשוי מדוריה וחולקיה באתר דשליטא על כל אינון פנים רחיקין ותתאין, על כל אינון פנים דשאר עמין. הדא הוא דכתיב ידו בכל, ובגיני כך על פני כל אחיו ישכון, כלומר, ישוי מדוריה וחולקיה לעילא מפלהו, דכתיב ידו בכל, דשליטא על כל שאר פנים דלתתא. ובגין כך על פני כל אחיו ודאי, דלא זכו כוותיה.

אתו רבי יהודה ור' חזקיה, ונשקו ידו. אמר רבי יהודה, הינו דאמרי אינשי, חמרא בדרדיא, ונביעא דבירא, בקטירא דקיזרא אתעטר. ווי לעלמא, כד יסתלק מור מגיה. ווי לדרא, דיתערע בההוא זמנא. זכא דרא דאשתמודעון ליה למר. זכא דרא דאיהו שרי בגויה.

אמר רבי חזקיה, גיורא כד אתגזר, אקרי גר צדק, ולא יתיר. והכא אמר מר ידו בכל. אמר רבי שמעון, כלל אתקשר בחד. אבל גיורא תנינן. שאני ישמעאל, דלאו גיורא הוא. בריה דאברהם הוה, בריה דקדישא הוה. וכתוב ביה בישמעאל, (בראשית יז) הנה ברכתי אותו. פתיב הכא, ברכתי אותו. וכתוב התם, (בראשית כד) וי' ברוך את אברהם בכל. ועל כף פתיב, ידו בכל.

ומשום כף פתיב על פני כל אחיו ישפן. שאם שאר קרוביו נמולו (התגירו), נקראים גרי צדק ולא יתיר, והוא יתיר ועליון מכלם. כל שפן הם שלא נמולו שעומדים באותם פנים וחוקים, באותם פנים תחתונים. והוא מדורו למעלה מכל הפנים שלהם, ומכל הפנים של עמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות. זהו שכתוב על פני כל אחיו ישפן. אמר רבי יהודה, משום כף הקדוש ברוך הוא הכריז ואמר, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, שזוהי האמונה שלו.

לא תעשה לך פסל וכל תמונה. הרי נתבאר. ואמר רבי יוסי, כל הפרצופים מתרים, פרט לפרצוף אדם, שהרי פרצוף זה שולט בכל. דבר אחר לא תעשה לך פסל וכל תמונה - רבי יצחק פתח, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. כמה יש לו לאדם להזהר על דברי התורה, כמה יש לו להזהר שלא יטעה בהם, ושללא יוציא מהתורה מה שלא יודע ולא קבל מרבו. שכל מי שאומר דברי תורה מה שלא יודע ולא קבל מרבו, עליו פתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה. והקדוש ברוך הוא עתיד

אמר רבי חזקיה, גיורא כד אתגזר, אקרי גר צדק, ולא יתיר. והכא אמר מר ידו בכל. אמר רבי שמעון, כלל אתקשר בחד. אבל גיורא תנינן. שאני ישמעאל, דלאו גיורא הוא. בריה דאברהם הוה, בריה דקדישא הוה. וכתוב ביה בישמעאל, (בראשית יז) הנה ברכתי אותו. פתיב הכא, ברכתי אותו. וכתוב התם, (בראשית כד) וי' ברוך את אברהם בכל. ועל כף פתיב, ידו בכל.

ובניי כף פתיב, על פני כל אחיו ישפן. דאי שאר קרוביו אתגזרו (ס"א אתגזרו) אקרון גירי צדק, ולא יתיר, והוא יתיר ועל לאה מכלהו. כל שפן אינון דלא אתגזרו, דקיימין באינון אפין רחיקין, באינון אפין תתאין. ואיהו, מדוריה לעילא מכל פנים דידיהו, ומכל פנים דעמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות, הדא הוא דכתיב, על פני כל אחיו ישפן. אמר רבי יהודה, קדשא בריך הוא בגין כף אכריו ואמר, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, דדא הוא מהימנותא דיליה. לא תעשה לך פסל וכל תמונה. (שמות כ) הא אתמר. ואמר רבי יוסי, כל פרצופין שרי, בר מפרצופא דאדם, דהא האי פרצופא שליט בכלא.

דבר אחר, לא תעשה לך פסל וכל תמונה. רבי יצחק פתח, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. כמה אית ליה לבר נש לאזהרא על פתגמי אורייתא, כמה אית ליה לאזהרא דלא יטעי בהו, ולא יפיק מאורייתא מה דלא ידע, ולא קביל מרביה. דכל מאן דאמר במלי דאורייתא מה דלא ידע, ולא קביל מרביה, עליה פתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה. וקודשא בריך הוא זמין

לתפרעא מניה, בעלמא